

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Andra kammaren.

Nr 3.

Tisdagen den 14 januari.

Kl. 1,30 e. m.

§ 1.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Att riksdagsman Edvind Johansson från Rimforsa lider av influensa, varför han är oförmögen tillsvidare infinna sig vid riksdagen, varder hämned på heder och samvete intygat.

Linköping den 13/1 1919.

C. Wittberg.
leg. läkare.

§ 2.

Vidare upplästes följande till kammaren ankomna protokoll:

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 14 januari 1919.*

Till justitiedepartementet hade från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län insänts en den 11 januari 1919 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att sedan lantbrukaren Carl Persson i Stallerhult blivit utsedd till ledamot av riksdagens andra kammare för Skaraborgs läns södra valkrets för en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari år 1918, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 67 § av lagen om val till riksdagen lantbrukaren Carl Emil Bengtsson, Kullen, Stora Levene, blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari år 1921.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 14 januari 1919.*

Till justitiedepartementet hade från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län insänts en den 11 januari 1919 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att, sedan folkskolläraren Nils Helger i Gåsborn blivit utsedd till ledamot av riksdagens andra kammare för Värmlands läns östra valkrets för en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1918, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 67 § i lagen om val till riksdagen underinspektören Gustaf Strömberg i Karlstad blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1921.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

Jämte det protokollen lades till handlingarna, godkände kammaren de däri omnämnda fullmakterna samt förklarade herrar Bengtsson i Kullen och Strömberg behöriga till riksdagsmannakallets utövande.

Herr talmannen tillkännagav, att herr Strömberg denna dag intagit sin plats i kammaren.

§ 3.

Herr talmannen anmälde, att herr Carlsson i Frosterud inställt sig vid riksdagen.

§ 4.

I enlighet med därom den 11 innevarande månad fattat beslut skulle nu företagas val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 90 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 68 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 55 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Larsson* i Västerås,
 » andra » » *Hallén*,
 » tredje » » *Zander* och
 » fjärde » » *Engberg*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Magnusson* i Tumhult,
 » andra » » *Räf* och
 » tredje » » *Henrikson*!

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Jansson* i Kungsör,
 » andra » » *Jansson* i Edsbäcken och
 » tredje » » *Leander*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Larsson* i Västerås,
 » *Magnusson* i Tumhult,
 » *Jansson* i Kungsör,
 » *Hallén*,
 » *Räf*,
 » *Zander*,
 » *Jansson* i Edsbäcken,
 » *Henrikson*,
 » *Engberg* och
 » *Leander*.

§ 5.

Härefter företogs val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 91 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 67 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 56 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Eriksson* i Grängesberg.
 » andra » » *Nilsson* i Kåbbarp.
 » tredje » » *Anderson* i Råstock.
 » fjärde » » *Waldén* och
 » femte » » *Hansson* i Stockholm.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Odqvist*.
 » andra » » *Wiklund* i Brattfors!

såsom tredje namn herr *Nilsson* i Bonarp och
 » fjärde » » *Nilsson* i Landeryd.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 55 valsedlar

såsom första namn herr *Olofsson*,
 » andra » » *Jönsson* i Revinge och
 » tredje » » *Bengtsson* i Norup.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Eriksson* i Grängesberg,
 » *Odqvist*,
 » *Olofsson*,
 » *Nilsson* i Kabbarp,
 » *Wiklund* i Brattfors,
 » *Anderson* i Råstock,
 » *Jönsson* i Revinge,
 » *Waldén*,
 » *Nilsson* i Bonarp,
 » *Bengtsson* i Norup,
 » *Hansson* i Stockholm och
 » *Nilsson* i Landeryd.

§ 6.

Vidare företogs val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 87 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 68 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 59 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Källman*,
 » andra » » *Månsson* i Hagaström,
 » tredje » » *Holmström* och
 » fjärde » » *Nilsson* i Kristianstad.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Vennersten*,
 » andra » » *Jonsson* i Hökhult och
 » tredje » » *Olsson* i Kullenbergstorp.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 57 valsedlar

såsom första namn herr *Röing*,
 » andra » » *Rune* och
 » tredje » » *Bergman*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Källman*,
 » *Vennersten*,
 » *Röing*,
 » *Månsson* i Hagaström,
 » *Jonsson* i Hökhult,
 » *Rune*,
 » *Holmström*,
 » *Olsson* i Kullenbergstorp,
 » *Nilsson* i Kristianstad och
 » *Bergman*.

§ 7.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutskottet avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 94 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 67 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 52 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Kristensson*,
 » andra » » *Borg*
 » tredje » » *Törnkvist* och
 » fjärde » » *Edbom*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Gustafsson* i Örebro och
 » andra » » *Sommelius*.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 51 valsedlar

såsom första namn herr *Bogren* och
 » andra » » *Jonsson* i Gumboda.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

- herr *Kristensson*,
- » *Gustafsson* i Örebro,
- » *Bogren*,
- » *Borg*,
- » *Sommelius*,
- » *Törnkvist*,
- » *Jonsson* i Gumböda och
- » *Edbom*.

§ 8.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 94 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 66 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

- såsom första namn herr *Lindqvist* i Kosta,
- » andra » » *Lindley*
- » tredje » » *Carlsson* i Frosterud och
- » fjärde » » *Leo*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

- såsom första namn herr *Pettersson* i Bjälbo och
- » andra » » *Hederstierna*.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogs 51 valsedlar

- såsom första namn herr *Pettersson* i Södertälje och
- » andra » » *Rehn*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

- herr *Lindqvist* i Kosta,
- » *Pettersson* i Bjälbo,
- » *Pettersson* i Södertälje,
- » *Lindley*,
- » *Hederstierna*,
- » *Carlsson* i Frosterud,
- » *Rehn* och
- » *Leo*.

§ 9.

Vidare företogs val av ledamöter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 94 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 69 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 51 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Magnusson* i Kalmar,
 » andra » » *Johansson* i Trollhättan,
 » tredje » » *Hage* och
 » fjärde » » *Hagman* i Stockholm.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Knäppinge och
 » andra » » *Nilsson* i Vibberbo.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Karlsson* i Gasabäck och
 » andra » » *von Sneidern*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härfter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Magnusson* i Kalmar,
 » *Andersson* i Knäppinge,
 » *Karlsson* i Gasabäck,
 » *Johansson* i Trollhättan,
 » *Nilsson* i Vibberbo,
 » *Hage*,
 » *von Sneidern* och
 » *Hagman* i Stockholm.

§ 10.

Slutligen anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 94 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 67 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Nilsson* i Tånga,
 » andra » » *Sjöblom*,
 » tredje » » *Johansson* i Uppmälby och
 » fjärde » » *Sävström*.

De med partibeteckningen »lantmänna- och borgärepårtiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Öberg* och
 » andra » » *Olsson* i Broberg.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr vice talmannen *Hamilton* och
 » andra » » *Lundström*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Nilsson* i Tånga,
 » *Öberg*,
 » vice talmannen *Hamilton*,
 » *Sjöblom*,
 » *Olsson* i Broberg,
 » *Johansson* i Uppmälby,
 » *Lundström* och
 » *Sävström*.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående sju paragrafer omförmälda valen.

§ 12.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen upplästa berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

§ 13.

Härefter föredrogs var för sig och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner:

nr 3, med förslag till lag om rätt till litterära och musikaliska verk m. m.; och

nr 5, med förslag till lag om ändringar i och tillägg till lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller.

§ 14.

Vid föredragning härpå av de på kammarens bord liggande motionerna nr 1 av herr *Vennerström m. fl.* samt nr 2 av herr *Ericson* i Oberga *m. fl.* remitterades den förra motionen till statsutskottet och den senare till jordbruksutskottet.

§ 15.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1918 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

§ 16.

Vidare föredrogs justitieombudsmannens vid innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse; och hänvisades därvid framställningarna angående tillfälligt anslag till bestridande av expenser vid justitieombudsmansexpeditionen, angående ändring i avlöningsvillkoren för registratorn-kanslisten vid justitieombudsmansexpeditionen, angående förhöjning av de till befordrande av göromålens gång inom justitieombudsmansexpeditionen m. m. anvisade anslag, angående avlöningsförbättring till vaktmästaren vid justitieombudsmansexpeditionen och angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 åt befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen till bankoutskottet samt berättelsen i övrigt till behandling av lagutskott.

Tryckfrihetskommitterades berättelse lades till handlingarna.

§ 17.

Efter härpå skedd föredragning av militieombudsmannens vid innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse hänvisades framställningen angående höjning för år 1919 av den ersättning, som utgår jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, till statsutskottet, framställningarna angående krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare vid militieombudsmannens expedition och angående avlöningsförbättring för vaktmästaren vid militieombudsmansexpeditionen till bankoutskottet samt berättelsen i övrigt till behandling av lagutskott.

§ 18.

Avgåvos följande motioner, nämligen av

herr *Olsson* i Ramsta, nr 3, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående kristidskommissionernas avvecklande;

herr *Moberger m. fl.*, nr 4, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt skoldistrikt av rätt till statsbidrag för folkskoleväsendets allmänna driftkostnader m. m.; och

Andra kammarens protokoll 1919. Nr 3.

herr *Welin*, nr 5, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbud mot utförande av fotografiskt arbete å sön- och helgdag.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 19.

Herr talmannen gav härpå ordet till herr vice talmannen, som yttrade: Jag får hemställa, att kammaren måtte besluta att å föredragningslistan för morgondagens plenum sist bland två gånger bordlagda ärenden uppföra Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2.

Denna hemställan bifölls.

§ 20.

Justerades protokollsutdrag.

§ 21.

Föredrogs en av herr *Bengtsson* i Kullen ingiven, av sjukbetyg åtföljd ansökning att tills vidare erhålla ledighet från riksdagsarbetet; och blev berörda ansökning av kammaren bifallen.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades vidare herr *Rune* under 3 dagar från och med den 18 januari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.25 e. m.

In fidem
Per Cronvall.